

[Undervisningsministeren.]

Stiftelses fundats, som er foreslået, er der i regeringen ingen som helst tvivl, og dette synspunkt støttes af de særlig sagkyndige jurister på dette område, som ministeriet har rådført sig med under udarbejdelsen af lovforslaget. Det samme synspunkt støttes af Københavns universitet i det svar, som foreligger fra universitetet. Min kollega justitsministeren vil gerne fremsætte et par bemærkninger i forbindelse med spørgsmålet om den juridiske side af sagen. Hvad der i øvrigt blev sagt af det ærede medlem hr. Thestrup i så henseende, er jeg ganske enig i.

Det må dog stå alle klart, at havde Arne Magnussen i dag, da Island selv har et universitet og Island ikke har statsfællesskab med Danmark, skuldet oprette en fundats, var det ikke blevet Københavns universitet, som havde fået samlingen til opbevaring. Vi skylder Københavns universitet og de videnskabsmænd, der beskæftiger sig med opbevaringen af denne samling, stor tak — hvad jeg også gav udtryk for i min fremsættelsestale — for den omhu, jeg kan godt sige den kærlighed, hvormed de har varetaget den opgave, de her fik overdraget. Vi håber, at der fremdeles kan blive muligheder for videnskabeligt arbejde også efter den deling af samlingen, som nu foreslås; Danmark beholder dog en ret betydelig del, og mulighederne for samkvem med Island er i alt fald langt bedre nu, end de har været på noget tidligere tidspunkt.

Forudsætningerne for fundatsen må siges at være afgørende ændret siden 1760, da Island og Danmark var ét rige. I årevis har håndskriftsspørgsmålet været til drøftelse her i landet, og i kommissionsbetænkningen, der blev afgivet i 1951, foreligger der så fyldige oplysninger, at enhver, der interesserer sig for spørgsmålet, har haft eller kan få lejlighed til at sætte sig ind i det. Diskussionerne om håndskrifterne har her i landet og i Island været ført med stor lidenskab, og det har givet anledning til megen bitterhed i sindene hos de to folk. Det vil derfor være i alles interesse nu at finde frem til en løsning, så at denne diskussion ikke længere skal forgifte forholdet mellem to nordiske nationer. Nu foreligger der et grundlag, som efter min mening

begge lande kan forsvare over for det danske og det islandske folk.

Det ærede medlem hr. Poul Møller nævnte Grundtvigs indsats for at brede ud til den danske befolkning forståelsen af disse håndskrifteres indhold og deres kulturværdi. Jeg ved ikke, om det ikke kunne glæde det ærede medlem at vide, at højskolen, Grundtvigs disciple, hele tiden har stået som de ivrigste forkæmpere for at sikre Island håndskrifterne til opbevaring.

Jeg respekterer naturligvis de synspunkter, som fremsættes imod en udlevering af håndskrifterne som gave til Island; men jeg beder alligevel om, at folkettinget nu ikke i for høj grad hæfter sig ved den formelle fremgangsmåde ved tilrettelæggelsen af sagen i forholdet til folkettinget. Jeg beklager meget, hvis man mener, der er grundlag for at bebrejde mig og regeringen den stilling, vi har taget i spørgsmålet; jeg mener, at jeg har givet en begrundelse for, hvorfor jeg har valgt den af mig benyttede fremgangsmåde. Det spørgsmål, som ligger for, er ganske enkelt: vil folkettinget ved at vedtage forslaget løse håndskriftsspørgsmålet og få den islandske regerings godkendelse af, at hermed er dette spørgsmål endeligt og for al fremtid afgjort?

Det er for så vidt ikke enkeltheder i lovforslaget, i udformningen af bestemmelserne, folkettinget skal tage stilling til. Folketinget skal have besked — naturligvis — i udvalget om, hvad disse kriterier indeholder, hvad de fører med sig; og alle de oplysninger, vi er i stand til at skaffe, vil naturligvis blive givet til det udvalg, der nedsættes. Jeg vil anse det for at være en stor lykke, om vi kunne samles, hele folkettinget, om denne løsning: en gave til et broderfolk i Norden.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): De ærede medlemmer hr. Ib Thyregod og hr. Poul Møller nævnte i deres ordførertaler ordet ekspropriation i forbindelse med denne sag, og det ærede medlem hr. Rimstad gjorde det på en meget håndfast måde. Jeg vil derfor gerne knytte enkelte kommentarer til det spørgsmål, om der i forbindelse med den lov og den traktat, der er stillet forslag om, er tale om ekspropriation.

Jeg vil i denne forbindelse henvise til den artikel, professor Ross skrev i Ugeskrift for